
Program nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych (DUZ) dla zawodu pszczelarz 612302

Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej pasiek

Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki

Konkurs nr POWR.02.15.00-IP.02-00-001/21 Opracowanie programów nauczania do umiejętności dodatkowych dla zawodów (DUZ) – II Etap (DUZ II)

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Rok 2022

Spis treści

1. Założenia zawierające opis dodatkowej umiejętności zawodowej.....	3
2. Założenia organizacyjne	5
2.1.Liczba godzin przewidzianych na realizację programu	5
2.2.Wymagania kwalifikacyjne dla osób prowadzących zajęcia.....	5
2.3.Wyposażenie dydaktyczne.....	7
2.4.Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej	9
3. Cele kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej	10
4. Wykaz efektów kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej.....	11
5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej	12
6. Program nauczania przedmiotów dodatkowej umiejętności zawodowej „Innowacyjne formy efektywnej sprzedaży internetowej.....	13
6.1.Czynniki zagrożenia pszczół i pasieki	13
6.2.Projektowanie sklepu internetowego.....	17
7. Ewaluacja programu nauczania	22
8. Wykaz proponowanej literatury, dokumentacji i kursów	36

1. Założenia zawierające opis dodatkowej umiejętności zawodowej

Pszczelarstwo należy do dobrze rozwijającej się gałęzi rolniczej w naszym kraju. Z badań Instytutu Ogrodnictwa Zakładu Pszczelnictwa w Puławach wynika, że co roku zwiększa się odsetek młodych pszczelarzy oraz zwiększa się średnia wielkość gospodarstw pasiecznych. Zwiększa się również liczba gospodarstw pasiecznych zawodowych charakteryzujących się dużym usprzętowaniem, a także wysokimi nakładami kapitałowymi. Z tymi zmianami wiąże się również zapotrzebowanie na osoby wykształcone, przedsiębiorcze i kreatywne, które będą prowadziły własne gospodarstwa z wykorzystaniem intensywnych technologii i rachunku ekonomicznego, a także ekologicznych metod produkcji.

Wraz z wyzwaniami związanymi ze zmieniającymi się technologiami produkcji, z szybkim postępem biologicznym oraz zwiększającymi się wymaganiami konsumentów rośnie również prestiż zawodu.

Pszczoły to niezwykle pożyteczne owady. Narażone są jednak na wiele niebezpieczeństw – nie tylko ze strony dzikich zwierząt lub osób trzecich. Zagrożenie stwarza także nierozważne stosowanie środków ochrony roślin. Choć pszczoły nie atakują bez powodu, warto liczyć się też z możliwością użądlenia. Właśnie dlatego każdy z hodowców powinien pomyśleć o ubezpieczeniu pasieki w zakresie ochrony cywilnej. Zapewni to kompleksową ochronę przed skutkami potencjalnych szkód.

Ule ochronić może właściwie dobrana polisa lub w przypadku większej hodowli – ubezpieczenie rolne. Warunkiem jest jednak wykupienie stosownego rozszerzenia. Każdy posiadacz pasieki musi liczyć się bowiem z wieloma czynnikami, które zagrażają jego hodowli.

Zaproponowana dodatkowa umiejętność zawodowa wypływa z potrzeb rynku. Rozszerza efekty kształcenia zawarte w podstawie programowej kształcenia w zawodzie Pszczelarz. Została potwierdzona rekomendacjami pracodawców w ramach przeprowadzonych konsultacji i zaproponowanego programu DUZ.

2. Założenia organizacyjne

2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu

Podstawa programowa kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zawodzie Pszczelarz obejmuje kwalifikacje:

ROL.03. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej

Wskazany zestaw efektów uczenia się w ramach niniejszego programu dodatkowych umiejętności zawodowych zaplanowano na minimum:

- Liczba godzin – 32
- Czas trwania – 1 semestr

Czas realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej wynosi dwa semestry.

Zajęcia powinny odbywać się w grupach do 16 osób, z podziałem na zespoły 4-osobowe. Zaleca się również samodzielne wykonywanie przez uczniów, ćwiczeń symulujących zadania zawodowe.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizujących uczniów np. praca w grupach.

2.2. Wymagania kwalifikacyjne dla osób prowadzących zajęcia

Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej określają przepisy w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Szczegółowe wymagania osób prowadzących zajęcia to:

- ukończone studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiadanie przygotowania pedagogicznego lub

- studia pierwszego stopnia na kierunku, którego efekty kształcenia, obejmują treści nauczanego przedmiotu, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu, oraz posiadanie przygotowania pedagogicznego.

Osoba prowadząca zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej powinna:

- posiadać ukończone studia na wydziale rolnictwa, ogrodnictwa,
- posiadać przygotowanie pedagogiczne.

Ponadto może to być:

- pracodawca, który posiada uprawnienia instruktora praktycznej nauki zawodu;
- pracodawca posiadający niezbędną wiedzę teoretyczną i doświadczenie w zakresie prowadzenia gospodarstwa pszczelarskiego.

Wykładowcy: osoby posiadające wiedzę teoretyczną z zakresu szkolenia.

Instruktorzy: osoby prowadzące zajęcia praktyczne, posiadające kwalifikacje w zakresie ogrodnictwa, pszczelarstwa. W uzasadnionych przypadkach w szkole, która realizuje dodatkową umiejętność zawodową może być, za zgodą kuratora oświaty zatrudniona osoba niebędąca nauczycielem, posiadająca przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia zajęć. Osobę, zatrudnia się na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, z późn. zm.), z tym że do tej osoby stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych nauczycieli oraz ustala się jej wynagrodzenie nie wyższe niż 184% kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Organy prowadzące szkoły mogą upoważniać dyrektorów szkół, w indywidualnych przypadkach, do przyznawania wynagrodzenia w wyższej wysokości.

2.3. Wyposażenie dydaktyczne

Opis infrastruktury pracowni

- a. usytuowanie stanowiska
stanowiska dydaktyczne powinny znajdować się w sali usytuowanej w pobliżu sali do zajęć praktycznych, wskazane w tym samym budynku.
- b. wielkość i inne wymagania dotyczące pomieszczenia lub innego miejsca, w którym znajduje się stanowisko;
wielkość pomieszczenia, liczba i usytuowanie stanowisk, sposób wykończenia podłóg, sufitów, ścian, okien i drzwi zgodna z przepisami prawa w zakresie wymagań: budowlanych, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz sanitarno-epidemiologicznych.
- c. minimalna powierzchnia (kubatura) niezbędna dla pojedynczego stanowiska; stanowisko o powierzchni dostosowanej do zasad ergonomii i zapewniające uczniom swobodę ruchu wystarczającą do wykonywania pracy w sposób bezpieczny.
- d. wyposażenie stanowiska w niezbędne media z określeniem ich parametrów
 - punkty zasilania w energię elektryczną z napięciem 230 V z zabezpieczeniem przeciwporażeniowym oraz wyłącznikami bezpieczeństwa na stanowiskach oraz centralnym wyłącznikiem bezpieczeństwa,
 - instalacja ogrzewcza,
 - wentylacja grawitacyjna,
 - oświetlenie dzienne z dodatkowo możliwością oświetlenia światłem sztucznym,
 - szerokopasmowe łącze internetowe.

Pracownia podstaw pszczelarstwa wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z oprogramowaniem do przetwarzania obrazów i z kamerą multimedialną,
- tablicę szkolną, tablicę lub ekran rozwijany, tablice i gabloty poglądowe, telewizor z odtwarzaczem wideo i CD,
- kamerę wideo,
- mikroskopy z kamerami i oprogramowaniem,
- plansze poglądowe,
- apteczkę pszczelarską,
- biblioteczkę zawodową wyposażoną w dokumentację (instrukcje obsługi, katalogi, poradniki, atlasy), środki zapewniające przestrzeganie zasad ergonomii.

Pracownia działalności ubezpieczeniowej wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu, z drukarką sieciową, skanerem i projektorem multimedialnym,
- stanowiska komputerowe dla uczniów (jedno stanowisko dla jednego ucznia) podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu i urządzeń peryferyjnych,
- pakiet programów biurowych, specjalistyczne oprogramowanie do prowadzenia uproszczonych ewidencji podatkowych, oraz inne programy stosowane w wykonywaniu zadań zawodowych,
- urządzenia techniki biurowej,
- materiały biurowe, wzory i formularze druków oraz dowodów księgowych,
- zestaw przepisów prawa niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych, podręczna biblioteczka zawodowa.

Pracownia gospodarki pasiecznej wyposażona w:

- odzież ochronna, dłuto, podkurzacz, miotłka do przeglądu rodziny pszczelej.

UWAGA

Zaleca się aby kształcenie w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej odbywało się w rzeczywistych warunkach pracy. Może odbywać się w pracowniach zawodowych – warsztatach szkolnych, u pracodawcy lub w Centrum Kształcenia Zawodowego.

2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej

Dla realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej pasieki – wymagane jest osiągnięcie efektów kształcenia zawartych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie pszczelarz. Podstawa programowa kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zawodzie pszczelarz obejmuje kwalifikacje:
ROL.03. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej.

3. Cele kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie pszczelarz w zakresie dodatkowej umiejętności zawodowej Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej pasieki jest przygotowany do realizacji zadań zawodowych:

1. Planowanie prac związanych z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej gospodarstwa pszczelego.
2. Wykonywanie prac związanych z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej gospodarstwa pszczelego.

4. Wykaz efektów kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie dodatkowej umiejętności zawodowej niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1. identyfikuje czynniki zagrożenia pszczół i pasieki	<ul style="list-style-type: none"> – określa czynniki zagrożenia pszczół i pasieki, – stosuje rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo pszczół i pasieki, – szacuje szkody spowodowane zatruciem i podtruciem pszczół środkami ochrony roślin, zastosowanymi do opryskiwania upraw polowych, sadów lub lasów – szacuje szkody spowodowane czynnikami atmosferycznymi
2. charakteryzuje zakres ochrony ubezpieczeniowej dla pszczół i pasiek	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia związane z ochroną ubezpieczeniową, – dobiera zakres ochrony ubezpieczeniowej dla pszczół i pasiek
3. rozróżnia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczenia pasiek i pszczół	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera rodzaje ubezpieczenia uli – wskazuje rodzaje ubezpieczenia pasieki – określa odpowiedzialność cywilną pszczelarzy, związaną z prowadzeniem przez nich gospodarki pasiecznej
4. oblicza koszty w gospodarstwie pasiecznym oraz opłacalność produkcji pszczelarskiej	<ul style="list-style-type: none"> – wylicza warianty polis ubezpieczeniowych działalności pszczelarskiej – wypełnia dokumenty ubezpieczeniowe, – analizuje umowę ubezpieczeniową.

5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej

Nazwa przedmiotu/zajęć	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
I. Czynniki zagrożenia pszczół i pasieki	Czynniki zagrożenia pszczół	2	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKZ lub u pracodawcy
I. Czynniki zagrożenia pszczół i pasieki	Czynniki zagrożenia pasieki	2	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
I. Czynniki zagrożenia pszczół i pasieki	Odpowiedzialność cywilna w produkcji pszczelarskiej	6	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
II. Ubezpieczenia w gospodarstwie pszczelarskim	Rodzaje ubezpieczenia pasiek i pszczół	15	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
II. Ubezpieczenia w gospodarstwie pszczelarskim	Ubezpieczenie produktów pszczelich	7	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy

6. Program nauczania przedmiotów dodatkowej umiejętności zawodowej „Innowacyjne formy efektywnej sprzedaży internetowej”

Wykaz przedmiotów nauczania

1. Czynniki zagrażające pszczołom i pasiece.
2. Ubezpieczenia w gospodarstwie pszczelarskim.

6.1. Czynniki zagrożenia pszczół i pasieki

Cele ogólne przedmiotu

1. Charakteryzowanie szkód spowodowanych zatruciem pszczół
2. Charakteryzowanie szkód spowodowanych czynnikami atmosferycznymi
3. Charakteryzowanie zakresu odpowiedzialności cywilnej w działalności pszczelarskiej.

Cele operacyjne

1. szacować szkody spowodowane zatruciem pszczół,
2. szacować szkody spowodowane czynnikami atmosferycznymi,
3. określać zakres odpowiedzialności cywilnej w pszczelarstwie,
4. organizować dokumentację pasieczną,
5. stosować techniki radzenia sobie ze stresem,
6. współpracować w zespole.

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania – kryteria weryfikacji Uczeń potrafi	Uwagi o realizacji / Etap realizacji
I. Czynniki zagrożenia	Czynniki zagrożenia pszczół	10	– określać czynniki zagrożenia pszczół i pasieki,	I semestr klasy III

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania – kryteria weryfikacji Uczeń potrafi	Uwagi o realizacji / Etap realizacji
pszczoł i pasieki	Czynniki zagrożenia pasieki Odpowiedzialność cywilna w produkcji pszczelarskiej		<ul style="list-style-type: none"> – stosować rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo pszczoł i pasieki, – szacować szkody spowodowane zatruciem i podtruciem pszczoł środkami ochrony roślin, zastosowanymi do opryskiwania upraw polowych, sadów lub lasów – szacować szkody spowodowane czynnikami atmosferycznymi – wyjaśniać pojęcia związane z ochroną ubezpieczeniową, – dobierać zakres ochrony ubezpieczeniowej dla pszczoł i pasiek 	

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU

Propozycje metod nauczania:

W trakcie realizacji programu nauczania należy zwrócić uwagę na samokształcenie uczniów oraz na korzystanie z różnych źródeł informacji, takich jak podręczniki, poradniki, normy, katalogi, instrukcje i pozatekstowe źródła informacji. Treści kształcenia powinny być aktualne i uwzględniać rzetelne materiały, narzędzia i sprzęt.

Wskazane jest wykorzystywanie filmów dydaktycznych i specjalistycznych programów komputerowych, organizowanie wycieczek dydaktycznych do gospodarstw pasiecznych, na targi i wystawy pszczelarskie.

Środki dydaktyczne do przedmiotu

- Komputer z dostępem do internetu

- Rzutnik multimedialny
- Prezentacje multimedialne
- Wykorzystanie zasobów pracowni
- Czasopisma branżowe z zakresu pszczelarstwa
- Czasopisma związane z ubezpieczeniem

Warunki realizacji programu przedmiotu:

Zajęcia należy prowadzić w oddziałach klasowych w systemie klasowo-lekcyjnym

Zaleca się zajęcia wyjazdowe np. do gospodarstwa pszczelarskiego

W pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu zaleca się stosowanie aktywizujących metod w parach, w grupach kilkusobowych jednorodnych lub o zróżnicowanym poziomie oraz pracę indywidualną (w miarę możliwości). Innymi formami pracy z uczniem o specyficznych trudnościach w uczeniu się mogą być: przydzielanie prac dodatkowych, pełnienie roli asystenta w grupie, umożliwienie uczniowi wyboru zadań do wykonania oraz konsultacje. Zaleca się stosowanie metod i form pracy angażujących różne zmysły ucznia.

Praca z uczniem zdolnym powinna mieć głównie formę zindywidualizowaną, inspirującą go do poszukiwania dodatkowych źródeł wiedzy.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia/słuchacza

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia powinno przebiegać systematycznie przez cały okres nauki w szkole. Osiągnięcia ucznia powinny być sprawdzane zarówno w formie praktycznej, jak i pisemnej. Podczas oceny osiągnięć ucznia należy brać pod uwagę:

- poprawne stosowanie terminologii zawodowej,
- umiejętność organizowania stanowiska pracy z uwzględnieniem zasad ergonomii oraz bezpieczeństwa i higieny pracy i przepisów przeciwpożarowych,

- umiejętność zastosowania wiadomości teoretycznych w praktyce,
- umiejętność oceny jakości wykonania przydzielonych zadań,
- postawę w czasie zajęć (przygotowanie do zajęć, zachowanie na zajęciach, umiejętność pracy w grupie),
- planowanie pracy zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań,
- komunikację ze współpracownikami,
- kreatywność i zaangażowanie,
- specyficzne potrzeby kształcenia ucznia.

Proponuje się następujące sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia:

- ocena efektów pracy w czasie zajęć praktycznych – na bieżąco w czasie trwania zajęć,
- ocena końcowych efektów pracy,
- ocena karty pracy ucznia – po każdym zajęciach praktycznych lub po wykonanej pracy.

Sposoby ewaluacji przedmiotu

Program nauczania przedmiotu podlega ewaluacji, której celem jest sprawdzenie, czy proces nauczania przebiega zgodnie z założeniami i czy uzyskiwane efekty nauczania spełniają oczekiwania uczniów, rodziców, nauczycieli, pracodawców. W celu dokonania ewaluacji realizacji programu nauczania przedmiotu Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej pasieki I należy na bieżąco zbierać informacje w oparciu o ankiety i wywiady z uczniami, nauczycielami, rodzicami, pracodawcami oraz w oparciu o obserwację ucznia podczas pracy na lekcji.

Na bieżąco należy dokonywać ewaluacji programu nauczania przedmiotu:

- umiejętności uczniów,

- atrakcyjności programu nauczania przedmiotu,
- możliwości indywidualizacji procesu nauczania.

W ramach ewaluacji programu wskazane jest określenie i przeanalizowanie:

- treści, które uczniowie opanowują bez problemów,
- treści, których opanowanie sprawia uczniom trudności,
- środków dydaktycznych, stosowanych metod nauczania,
- wyników osiągniętych przez uczniów.

Dzięki zrealizowaniu tych działań możliwa będzie optymalizacja treści programowych, wyposażenia i środków dydaktycznych oraz stosowanych metod nauczania.

6.2. Projektowanie sklepu internetowego

Cele ogólne przedmiotu

1. Obliczanie opłacalności działalności.
2. Charakteryzowanie ubezpieczeń pasiek i uli.

Cele operacyjne

3. dokonać analizy działalności pszczelarskiej na rynku;
4. wskazać rodzaje ubezpieczenia pasieki
5. wskazać instytucje udzielające ubezpieczenia pszczelarzy
6. określić odpowiedzialność cywilna pszczelarzy
7. przeanalizować czynniki decydujące o opłacalności pasieki;
8. pozyskać dofinansowanie do prowadzenia działalności pszczelarskiej z różnych źródeł;
9. wskazać dodatkowe źródła dochodu w gospodarstwie;

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji - wymagania programowe Uczeń potrafi:	Uwagi o realizacji Etap realizacji
Ubezpieczenia w gospodarstwie pszczelarstwie	Rachunek ekonomiczny w gospodarstwie pasiecznym. Rodzaje ubezpieczeń pasiek i pszczół Ubezpieczenie produktów pszczelich	22	<ul style="list-style-type: none"> – dobierać rodzaje ubezpieczenia uli – wskazywać rodzaje ubezpieczenia pasieki – określać odpowiedzialność cywilną pszczelarzy, związaną z prowadzeniem przez nich gospodarki pasiecznej – wyliczać warianty polis ubezpieczeniowych działalności pszczelarskiej – wypełniać dokumenty ubezpieczeniowe, – analizować umowę ubezpieczeniową. 	I semestr klasy III

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU

Propozycje metod nauczania:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form organizacyjnych: indywidualnie i zespołowo. Wymaga się stosowania aktywizujących metod kształcenia. Zaplanowane do osiągnięcia efekty kształcenia przygotowują ucznia do funkcjonowania na rynku pracy jako przedsiębiorca. Powinna być kształtowana umiejętność analizowania przepisów prawa, a także przyjęcia postawy

odpowiedzialności za działanie niezgodne z przepisami prawa. Oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów należy dokonać przez ocenę wykonanego projektu.

W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne, powinny się znajdować: zbiory przepisów prawa w zakresie działalności gospodarczej i prawa pracy, komputer z dostępem do internetu (jedno stanowisko dla dwóch uczniów), urządzenia multimedialne, zestawy ćwiczeń, pakiety edukacyjne dla uczniów.

Dominującą metodą kształcenia powinna być metoda tekstu przewodniego, która ułatwi uczniom samodzielne zbieranie i analizowanie informacji dotyczących zakładania własnej działalności pszczelarskiej, oraz metoda projektu.

Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

Środki dydaktyczne do przedmiotu

- Komputer z dostępem do internetu
- Rzutnik multimedialny
- Prezentacje multimedialne
- Czasopisma branżowe

Warunki realizacji programu przedmiotu:

Zajęcia należy prowadzić w oddziałach klasowych w systemie klasowo-lekcyjnym

Zaleca się zajęcia wyjazdowe np. gospodarstwo pszczelarskie

W pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu zaleca się stosowanie aktywizujących metod w parach, w grupach kilkuosobowych jednorodnych lub o zróżnicowanym poziomie oraz pracę indywidualną (w miarę możliwości). Innymi formami pracy z uczniem o specyficznych trudnościach w uczeniu się mogą być: przydzielanie prac dodatkowych, pełnienie roli asystenta w grupie, umożliwienie

uczniowi wyboru zadań do wykonania oraz konsultacje. Zaleca się stosowanie metod i form pracy angażujących różne zmysły ucznia.

Praca z uczniem zdolnym powinna mieć głównie formę zindywidualizowaną, inspirującą go do poszukiwania dodatkowych źródeł wiedzy.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia/słuchacza

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia powinno przebiegać systematycznie przez cały okres nauki w szkole. Osiągnięcia ucznia powinny być sprawdzane zarówno w formie praktycznej, jak i pisemnej. Podczas oceny osiągnięć ucznia należy brać pod uwagę:

- poprawne stosowanie terminologii zawodowej,
- umiejętność organizowania stanowiska pracy z uwzględnieniem zasad ergonomii oraz bezpieczeństwa i higieny pracy i przepisów przeciwpożarowych,
- umiejętność zastosowania wiadomości teoretycznych w praktyce,
- umiejętność oceny jakości wykonania przydzielonych zadań,
- postawę w czasie zajęć (przygotowanie do zajęć, zachowanie na zajęciach, umiejętność pracy w grupie),
- planowanie pracy zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań,
- komunikację ze współpracownikami,
- kreatywność i zaangażowanie,
- specyficzne potrzeby kształcenia ucznia.
- Proponuje się następujące sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia:
- ocena efektów pracy w czasie zajęć praktycznych – na bieżąco w czasie trwania zajęć,
- ocena końcowych efektów pracy,
- ocena karty pracy ucznia – po każdym zajęciach praktycznych lub po wykonanej pracy.

Sposoby ewaluacji przedmiotu

Program nauczania przedmiotu podlega ewaluacji, której celem jest sprawdzenie, czy proces nauczania przebiega zgodnie z założeniami i czy uzyskiwane efekty nauczania spełniają oczekiwania uczniów, rodziców, nauczycieli, pracodawców. W celu dokonania ewaluacji realizacji programu nauczania przedmiotu Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej pasieki I należy na bieżąco zbierać informacje w oparciu o ankiety i wywiady z uczniami, nauczycielami, rodzicami, pracodawcami oraz w oparciu o obserwację ucznia podczas pracy na lekcji.

Na bieżąco należy dokonywać ewaluacji programu nauczania przedmiotu:

- umiejętności uczniów,
- atrakcyjności programu nauczania przedmiotu,
- możliwości indywidualizacji procesu nauczania.

W ramach ewaluacji programu wskazane jest określenie i przeanalizowanie:

- treści, które uczniowie opanowują bez problemów,
- treści, których opanowanie sprawia uczniom trudności,
- środków dydaktycznych, stosowanych metod nauczania,
- wyników osiągniętych przez uczniów.

Dzięki zrealizowaniu tych działań możliwa będzie optymalizacja treści programowych, wyposażenia i środków dydaktycznych oraz stosowanych metod nauczania.

7. Ewaluacja programu nauczania

Podczas ewaluacji można wykorzystać:

- testy osiągnięć uczniów,
- samoocenę dokonywaną przez nauczyciela,
- ankiety oceny zajęć wypełnione przez uczniów,
- opinie osób trzecich (innych nauczycieli, dyrektora, wizytatora, doradcy metodycznego, rodziców).

Jakość procesu nauczania i uzyskiwane efekty zależą w dużym stopniu od programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej:

- jego koncepcji,
- doboru stosowanych metod i technik nauczania,
- używanych środków dydaktycznych w odniesieniu do założonych celów i treści kształcenia – materiału nauczania.

Realizacja programu nauczania w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej powinna zapewnić osiągnięcie założonych efektów. Na tym etapie ewaluacji programu nauczania mogą być wykorzystywane:

- arkusze obserwacji zajęć (lekcji koleżeńskich, nadzoru pedagogicznego),
- notatki własne nauczyciela,
- notatki z rozmów z pracodawcami, rodzicami,
- zestawienia bieżących osiągnięć uczniów,
- karty/arkusze samooceny uczniów,
- wyniki z ćwiczeń w rozwiązywaniu testów egzaminacyjnych z wykorzystaniem technik komputerowych,

-
- obserwacje (kompletne, wybiórcze – nastawione na poszczególne elementy, np. kształcenie najważniejszych umiejętności, kształtowanie postaw, indywidualizacja, warunki i sposób realizacji).

W ramach ewaluacji programu wskazane jest określenie i przeanalizowanie:

- treści, które uczniowie opanowują bez problemów,
- treści, których opanowanie sprawia uczniom trudności,
- środków dydaktycznych, stosowanych metod nauczania,
- wyników osiągniętych przez uczniów.

Dzięki zrealizowaniu tych działań możliwa będzie optymalizacja treści programowych, wyposażenia i środków dydaktycznych oraz stosowanych metod nauczania.

**WZÓR KWESTIONARIUSZA ANKIETY DLA
UCZNI/NAUCZYCIELA/PACODAWCY**

**PROPONOWANE NARZĘDZIA DO POMIARU W RAMACH OCENY
KSZTAŁCENIA DLA DODATKOWEJ UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWEJ**

Do proponowanych narzędzi pomiaru w ramach oceny kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej zaliczyć można:

- 1) **wstępny arkusz** pomiaru, w którym uczeń określi poziom swoich umiejętności „na wejściu” – przed odbyciem kształcenia zawodowego;
- 2) **końcowy arkusz** pomiaru przeprowadzony po odbyciu kształcenia zawodowego;
- 3) **obserwacja i ocena** zachowania ucznia przy wykonywaniu zadań zawodowych.

WSTĘPNY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej - Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej pasieki.
2. Poznanie specyfiki pracy na rzeczywistym stanowisku pracy w tym ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie działań na konkretnym stanowisku pracy;
3. Zdobywanie praktycznego doświadczenia zawodowego i podniesienie umiejętności zawodowych z myślą o uzyskaniu większych szans na zatrudnienie, ułatwiających podjęcie stałego zatrudnienia oraz poprawienie pozycji na rynku pracy;
4. Weryfikacja wiedzy teoretycznej poprzez uczestnictwo w kształceniu praktycznym.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. **Nie posiadam danej umiejętności** – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
2. **Uczę się** – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
3. **Potrafię wykonać podstawowe czynności** – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. **Pracuję samodzielnie** – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.
5. **Uczę innych** – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Charakteryzowania czynników zagrażające pszczołom i pasiekom						
Charakteryzowanie zakresu ochrony dla pszczół i pasiek.						
Charakteryzowania rodzajów ubezpieczeń pasieki						
Planowanie prac związanych z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej gospodarstwa pszczelego.						
Wykonywanie prac związanych z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej gospodarstwa pszczelego.						

Końcowy arkusz pomiaru umiejętności

KOŃCOWY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej
2. Poznanie specyfiki pracy na rzeczywistym stanowisku pracy w tym ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie działań na konkretnym stanowisku pracy;
3. Zdobywanie praktycznego doświadczenia zawodowego i podniesienie umiejętności zawodowych z myślą o uzyskaniu większych szans na zatrudnienie, ułatwiających podjęcie stałego zatrudnienia oraz poprawienie pozycji na rynku pracy;
4. Weryfikacja wiedzy teoretycznej poprzez uczestnictwo w kształceniu praktycznym.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

- 1 **Nie posiadam danej umiejętności** – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
- 2 **Uczę się** – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
- 3 **Potrafię wykonać podstawowe czynności** – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
- 4 **Pracuję samodzielnie** – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.
- 5 **Uczę innych** – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Charakteryzowania czynników zagrażające pszczołom i pasiekom						
Charakteryzowanie zakresu ochrony dla pszczół i pasiek.						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Charakteryzowania rodzajów ubezpieczeń pasieki						
Planowanie prac związanych z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej gospodarstwa pszczelego.						
Wykonywanie prac związanych z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej gospodarstwa pszczelego.						

Protokół z prac zespołu ds. ewaluacji programu nauczania

1. Spostrzeżenia po zestawieniu wyników badań, przyrost kompetencji.

2. Wnioski po zestawieniu wyników badań.

3. Wypracowane rekomendacje do dalszej pracy.

Podpisy członków zespołu

ZAŁĄCZNIK – PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE ZAJĘĆ

SCENARIUSZ ZAJĘĆ NR 1

*Dodatkowa umiejętność zawodowa – **Prowadzenie działalności pasieki***

Przedmiot: Czynniki zagrożenia pszczół i pasieki

Temat zajęć: Ryzyko prowadzenia pasieki ekologicznej

Warunki realizacji:

Oddział podzielony na grupy maksymalnie dwuosobowe.

Maksymalna liczba uczniów na opiekuna zgodnie z przepisami oświatowymi.

Metody nauczania:

- praca z tekstem,
- ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem sprzętu informatycznego

Ćwiczenia

- praktyczne,
- dyskusja.

Efekty kształcenia:

- charakteryzuje i prowadzi pasiekę ekologiczną
- charakteryzuje szkody spowodowane czynnikami atmosferycznymi

Kryteria weryfikacji:

- określa wymagania stawiane pasiekom ekologicznym
- wybiera miejsce na pasieczysko i pasiekę dla pasieki ekologicznej
- dobiera pożytki i miejsca dla pasieki ekologicznej
- dobiera sprzęt pasieczny do pasieki ekologicznej
- opisuje biologiczne sposoby zwalczania chorób i szkodników pszczoł
- stosuje wymogi ekologiczne w prowadzeniu hodowli pszczoł
- dokarmia i podkarmia rodziny pszczoły pokarmami dozwolonymi w produkcji ekologicznej
- charakteryzuje szkody spowodowane czynnikami atmosferycznymi

Formy pracy na lekcji: Praca indywidualna, praca w grupach, wypełnianie karty pracy, wykonanie ćwiczenia

Przebieg zajęć

1. Część organizacyjna: Sprawdzenie listy obecności.
2. Część wprowadzająca: Podanie tematu zajęć, omówienie celu zajęć
3. Część właściwa.

Poinformowanie o zaplanowanym toku lekcji – aktywizacja uczniów.

Omówienie bieżących zagadnień z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych.

Kontrola przyswojenia treści lekcji – praca uczniów.

4. Część podsumowująca: Ocena pracy poszczególnych zespołów wspólnie z klasą.
Podanie treści zadania domowego.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ NR 2

*Dodatkowa umiejętność zawodowa – **Prowadzenie działalności pasieki***

Przedmiot: . Ubezpieczenia w gospodarstwie pszczelarskim

Temat zajęć: Rodzaje ubezpieczeń działalności pszczelarskiej

Warunki realizacji:

Oddział podzielony na grupy maksymalnie dwuosobowe.

Maksymalna liczba uczniów na opiekuna zgodnie z przepisami oświatowymi.

Metody nauczania:

- praca z tekstem,
- ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem sprzętu informatycznego

Ćwiczenia

- praktyczne,
- dyskusja.

Efekty kształcenia:

- charakteryzuje zasady ubezpieczenia działalności pszczelarskiej

Kryteria weryfikacji:

- opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
- przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
- **Środki dydaktyczne:**
 - stanowisko komputerowe z połączeniem do sieci internetowej,
 - plansze poglądowe dotyczące: bazy noclegowej, żywieniowej i organizacji wypoczynku w gospodarstwie agroturystycznym
 - prezentacje.

Przebieg zajęć

1. Część organizacyjna: Sprawdzenie listy obecności.
2. Część wprowadzająca: Podanie tematu zajęć, omówienie celu zajęć
3. Część właściwa.

Poinformowanie o zaplanowanym toku lekcji – aktywizacja uczniów.

Omówienie bieżących zagadnień z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych.

Kontrola przyswojenia treści lekcji – praca uczniów.

4. **Część podsumowująca:** Ocena pracy poszczególnych zespołów wspólne z klasą. Podanie treści zadania domowego.

8. Wykaz proponowanej literatury, dokumentacji i kursów

- [1] Arszułowicz A., Arszułowicz M., *Jak zgodnie z prawem sprzedawać miód z własnej pasieki*, Stowarzyszenie Polskich Pszczelarzy „Polanka”, Warszawa 2009.
- [2] Artyszak A., *Produkcja roślinna*, REA, Warszawa 2010.
- [3] Czerwiński Z., *Produkcja roślinna, część 1*, REA, Warszawa 2008.
- [4] Fotyma M., Kryński K., Kuś J., *Technologie produkcji roślinnej*, Hortpress Sp. z o.o., Warszawa 1998.
- [5] Kołtowski Z., *Wielki atlas roślin miododajnych*, Sądecki Bartnik, 2008.
- [6] Lipiński M., *Pożytki pszczele*, PWRiL, Warszawa 2010.
- [7] Miesięcznik „*Pszczelarz Polski*”, „*Pszczelarstwo*”, kwartalnik „*Pasieka*”, dwumiesięcznik „*Kurier Pszczelarski*”.
- [8] Ostrowska W., *Gospodarka pasieczna*, PWRiL, Warszawa 1998.
- [9] Prabucki J., *Pszczelnictwo*, Albatros, Szczecin 1998.
- [10] Skowronek W., *Pszczelnictwo*, ISiK PTN, Puławy 2001.
- [11] Wilde J., Cichoń J., *Pszczelarstwo to może być biznes*, Bartnik, Nowy Sącz 1999.
- [12] Wilde J., *Encyklopedia pszczelarska*, PWRiL, Warszawa 2013.
- [13] Wilde J., *Hodowla pszczół*, PWRiL, Warszawa 2012.